

BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ ÖZEL ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ I-II

Editör: Sami Şahin

Ahmet Ağır / Yüksel Deniz Arıkan/ Hasan Çakır / Abdullah Düvenci
Şemseddin Gündüz / Adile Aşkım Kurt / Mehmet Akif Ocak
Sönmez Pamuk / Ahmet Feyzi Satıcı / Sibel Somyürek / Sami Şahin
Emine Timuçin / Arzu Deveci Topal / Harun Yılmaz

2. Baskı

Editör: Doç. Dr. Sami ŞAHİN

BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ ÖZEL ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ I-II

ISBN 978-605-364-063-9

Kitapta yer alan bölümlerin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2013, Pegem Akademi

Bu kitabın basım, yayın ve satış hakları

Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. Ltd. Şti.'ye aittir.

Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri,

kapak tasarımı, mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik, kayıt

ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz.

Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bondrolü ile satılmaktadır.

Okuyucularımızın, bondrolü olmayan kitaplar hakkında

yayınevimize bilgi vermelerini ve bondrolsüz yayınları

satın almamalarını diliyoruz.

1. Baskı: Eylül 2010, Ankara

2. Baskı: Eylül 2013, Ankara

Yayın-Proje Yönetmeni: Selcan Arslan

Dizgi-Grafik Tasarım: Gülnur Öcalan

Kapak Tasarımı: Gürsel Avcı

Baskı: Tarcan Matbaacılık Yayın Sanayi

Zübeyde Hanım Mahallesi Samyeli Sokak No: 15

İSKİTLER/ANKARA

(0312-384 34 35)

Yayıncı Sertifika No: 14749

Matbaa Sertifika No: 25744

İletişim

Karanfil 2 Sokak No: 45 Kızılay / ANKARA

Yayınevi 0312 430 67 50 - 430 67 51

Yayınevi Belgeç: 0312 435 44 60

Dağıtım: 0312 434 54 24 - 434 54 08

Dağıtım Belgeç: 0312 431 37 38

Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60

E-ileti: pegem@pegem.net

ÖNSÖZ

Özel Öğretim Yöntemleri dersleri; eğitim fakültelerinde öğrenim görmekte olan öğretmenlik öğrencilerine, alanlarına özgü olarak öğretim yöntem ve süreçleri bilgilerinin kazandırılması amacını taşımaktadır. Bu kitapla yazarlar, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi bölümleri Özel Öğretim Yöntemleri derslerinde kullanılmak üzere temel ders kaynağı oluşturmayı hedeflemişlerdir. Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi bölümü, ilköğretim okullarında görev alacak olan seçmeli bilişim teknolojileri dersleri öğretmenleri ve bilişim teknolojileri formatör öğretmenlerini yetiştirmektedir. Bu kitapta içerik oluşturulurken YÖK müfredatı esas alınmış, ancak öğretmen adaylarının üstlenecekleri bu görevler de düşünülerek, okullarda ihtiyaç duyulan öğretmen niteliklerini kazandırmaya yönelik olarak içerik daha geniş tutulmuştur.

Kitabımız Özel Öğretim Yöntemleri 1 ve 2 derslerinin her ikisini de kapsamaktadır. Kitabı derslerinde kullanmak isteyen öğretim elemanları için her iki dönemi de kapsayan ve YÖK müfredatı esas alınarak hazırlanan bir ders izlencesi Bölüm 1’de tavsiye niteliğinde sunulmaktadır.

Kitabımız eleştirel düşünce, yansıtıcı öğrenme ve aktif öğrenme yaklaşımlarına göre tasarlanmıştır. Buna göre; konuların kuramsal sunumunu takiben öğrencilerin ders içeriğini tartışabileceği “Tartışalım” etkinliklerine ve derslerin uygulama saatlerine yönelik olarak, haftalık ödevler niteliğindeki “Uygulayalım” etkinliklerine yer verilmiştir.

Kitabımız henüz birinci baskısını gerçekleştirdiği için tüm özen ve dikkatlere rağmen gözden kaçmış olabilecek kusurlar için siz değerli öğretim elemanlarımız, öğrencilerimiz, öğretmenlerimiz ve bilişim teknolojileri ve öğretimine ilgi duyan tüm okuyucularımızın yüksek hoşgörüsüne sığınıyoruz. Kitabın sonraki bölümlerinin ihtiyaç ve beklentileri daha iyi karşılar nitelikte olması hiç şüphesiz sizlerin destek, geribildirim ve önerileriniz ile mümkün olacaktır. Bu düşünce ile editör ve yazarlara e-postalarından ulaşacağınız beklentisi ile şimdiden teşekkürler ediyoruz.

Kitabımızın basımına destek olan Pegem Akademi Yayıncılığa ve kitapta emeği geçen tüm çalışanlarına, basım sürecinde sağladığı değerli katkılarından dolayı yayın yönetmeni Damla Erlevent şahsında teşekkür ediyoruz.

Kitabımızı bizlere destek olan ailelerimiz ve üzerimizde emeği olan tüm öğretmenlerimize atfediyoruz. Kitabımızın bilişim teknolojileri öğretimine katkı sağlaması en gönülden dileğimizdir.

Saygılarımızla...

Yazarlar Adına, Sami Şahin
Ankara, 2013

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM 1

Özel Öğretim Yöntemleri Dersleri Amaç ve Kapsamı

1.1. ÖZEL ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ DERSLERİ.....	3
1.1.1. Özel Öğretim Yöntemleri I Programı.....	3
1.1.2. Özel Öğretim Yöntemleri II Programı.....	9
1.2. BÖTE MEZUNLARI ÇALIŞMA ALANLARI.....	16
1.2.1. Bilişim Teknolojileri Öğretmenliği.....	16
1.2.2. Eğitim Teknolojileri Uzmanı	17
1.2.3. e-Öğrenme Uzmanı	17
1.2.4. Web Tasarımcısı	17
1.2.5. Donanım Uzmanı.....	17
1.2.6. Akademik Çalışma	17
1.2.7. Yazılım Tasarımı Uzmanı	18
1.2.8. Ağ Yöneticisi	18
1.2.9. Öğretim Tasarımcısı.....	18
1.2.10. Grafik Tasarımcısı	18
1.2.11. Öğretim Yönetim Sistemi (ÖYS) Uzmanı	19
1.2.12. Eğitim Yazılımı Geliştirici	19
1.2.13. Uzaktan Eğitim Uzmanı.....	19
1.3. Özel Öğretim Yöntemleri Temel Kavramlar.....	19
KAYNAKLAR	23

BÖLÜM 2

Bilişim Teknolojileri Öğretimi Mevzuatı

2.1. MİLLİ EĞİTİM TEMEL YASASI.....	27
2.2. BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ MEVZUATI	28
2.2.1. Resmi Yazılar	29
2.2.2. Genelgeler ve Yönergeler.....	29
2.2.3. BT Sınıfları İşlemleri	30
2.2.4. BT Sınıfı Randevu ve Takip İşlemleri	31

2.2.5. Formatör Öğretmen İşlemleri	31
2.2.6. Okul Web Sitesi	31
2.3. BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ ÖĞRETMENLERİ GÖREV VE ÇALIŞMA ESASLARI	32
2.3.1. Bilgisayar Öğretmenlerinin Görevleri	32
2.3.2. Bilgisayar Koordinatör Öğretmenlerinin Görevleri	33
2.3.3. Eğitici Bilgisayar Formatör Öğretmenlerin Görevlendirilme ve Çalışma Esasları	34
2.3.4. İllerde Görev Yapan Eğitici Bilgisayar Formatör Öğretmenlerin Görevleri	36
2.3.5. İl Bilgisayar Koordinatör Öğretmenlerin Görevleri	37
2.3.6. İlçe Bilgisayar Koordinatör Öğretmenlerin Görevleri	37
Örnek 1: Okul BT Formatör Öğretmen Çalışma Raporu Örneği	38
Örnek 2: Okul BT Formatör Öğretmen Çalışma Planı Örneği	42
KAYNAKLAR	44

BÖLÜM 3

Öğrenci Özellikleri

3.1. ÖĞRENCİ ÖZELLİKLERİNİ BİLMENİN ÖNEMİ	49
3.2. CİNSİYET ETKİSİ	49
3.3. BİLİŞSEL GELİŞİM	50
3.4. ÖN BİLGİ	52
3.5. DÜŞÜNME STİLLERİ	52
3.5.1. Görsel-İşitsel Düşünme Stili	53
3.5.2. Alan Bağımlılık ve Alan Bağımsızlık	53
3.5.3. Sağ ve Sol Beyin	54
3.5.4. Myers-Briggs Öğrenme Stili	54
3.5.5. Bilişsel Stil Analizi	55
3.5.6. Düşünme Stillерinin Sınıf Ortamındaki Etkileri	55
3.6. İLGİ İSTEK VE TUTUM	56
3.6.1. İlgі ve istek	56
3.6.2. Tutum	58

3.7. YENİ NESİL ÖĞRENCİLER.....	58
3.7.1. Yeni Nesil Kimdir?.....	62
3.7.2. Yeni Nesil ve Bilişim Teknolojileri Öğretimi.....	64
KAYNAKLAR.....	69

BÖLÜM 4

Bilişim Teknolojileri Öğretim Programı

4.1. ÖĞRETİM PROGRAMI ve M.E.B. TARAFINDAN YAPILAN ÇALIŞMALAR.....	73
4.1.1. Program Kavramı	73
4.1.2. Öğretim Programının Öğeleri.....	74
4.1.3. Program Geliştirme Modeli	75
4.2. İLKÖĞRETİM SEÇMELİ BİLGİSAYAR (1-8) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI	77
4.2.1. Öğretim Programının Öğeleri.....	78
4.2.2. Öğretim Programının Vizyonu	78
4.2.3. Öğretim Programının Temel Yaklaşımı	78
4.2.4. Öğrenme Alanları.....	79
4.2.5. Öğretim Programı Uygulama Süreci	80
4.2.6. Öğrenci Çalışma Kitapları ve Öğretmen Kılavuz Kitapları	81
4.2.7. Ölçme ve Değerlendirme.....	82
4.3. İLKÖĞRETİM SEÇMELİ BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ UYGULANMASINDA KARŞILAŞILAN SORUNLAR	82
4.4. ORTAÖĞRETİM KURUMLARI BİLGİ VE İLETİŞİM TEKNOLOJİSİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI	90
KAYNAKLAR	93

BÖLÜM 5

Bilişim Teknolojileri Öğretim Yöntemleri

5.1. ÖĞRETİM YÖNTEMİ NEDİR?	99
5.2. BİLİM TEKNOLOJİLERİ DERSİNDE KULLANILAN ÖĞRETİM YÖNTEM ve TEKNİKLERİ.....	100
5.2.1. Anlatım Yöntemi.....	100

5.2.2. Soru Cevap Yöntemi.....	101
5.2.3. Gösterip Yaptırma Yöntemi	104
5.2.4. Drama (Yaratıcı Drama) Yöntemi	107
5.2.5. Örnek Olay Öğretim Yöntemi	110
5.2.6. İşbirlikli Öğrenme Yöntemi.....	113
5.2.7. Beyin Fırtınası Düşünme Tekniği	118
5.2.8. Altı Şapkalı Düşünme Tekniği.....	120
5.2.9. Balık Kılıçığı Düşünme Tekniği.....	123
5.2.10. Münazara Tartışma Tekniği	126
5.2.11. Philips 66 Tartışma Tekniği	128
5.2.12. Eğitsel Oyunlar - Bilgisayar Oyunları	130
KAYNAKLAR	135

BÖLÜM 6

Öğretimde Yeni Yaklaşımlar ve Bilişim Teknolojileri Öğretimi

6.1. SORGULAYICI (INQUIRY) ÖĞRENME	139
6.1.1. Tanımı.....	139
6.1.2. Özellikleri	141
6.1.3. Uygulama Adımları	142
6.2. BAĞLI (ANCHORED) ÖĞRETİM	145
6.2.1. Tanımı.....	145
6.2.2. Özellikleri	146
6.2.3. Uygulama Adımları	148
6.3. ELEŞTİREL DÜŞÜNME (CRITICAL THINKING)	151
6.3.1. Tanımı.....	151
6.3.2. Özellikleri	152
Akılcılık.....	152
Kişisel farkındalık.....	152
Dürüstlük.....	152
Açık fikirlilik	153
Disiplin	153
Yargılama.....	153
6.3.3. Uygulama Alanları	153

6.4. YANSITICI ÖĞRENME (REFLECTIVE TEACHING)	155
6.4.1. Tanımı	155
6.4.2. Özellikleri	155
6.4.3. Uygulama Adımları	156
6.5. AĞ ARAŞTIRMASI (WEBQUEST)	159
6.5.1. Tanımı	159
6.5.2. Özellikleri	161
6.5.3. Uygulama Adımları	162
6.6. MOBİL ÖĞRENME	163
6.6.1. Tanımı	163
6.6.2. Özellikleri	165
6.6.3. Uygulama Adımları	166
KAYNAKLAR	169

BÖLÜM 7

Web 2.0 ve Bilişim Teknolojileri Öğretimi

7.1. İNTERNET	175
7.2. WEB 2.0	175
7.3. WEB 1.0 İLE WEB 2.0 ARASINDAKİ FARKLAR	176
7.4. WEB'DE OKUMA/YAZMA	179
7.5. WEB 2.0 ARAÇLARI	180
7.5.1. Sosyal Ağlar (Social Networks)	181
Facebook	183
Facebook Hakkında Yapılmış Araştırmalar	184
Eduspaces	186
7.5.2. Podcast'ler	187
Podcast'in Yaygınlaşması	187
Podcastlere Erişim	188
Podcast Hazırlama	188
Ön hazırlıklar	188

Yayının kaydı	189
Yayının sunucuya yüklenmesi	190
RSS/XML dosyasının oluşturulması	190
Podcast ve Eğitim.....	191
Sınıf içinde podcast kullanımı.....	192
Sınıf dışında podcast kullanımı	192
Alternatif ses işleme programları	193
Alternatif podcast takip (podcatcher) programları.....	193
Podcast sunucuları ve paylaşım	194
Yaygın Podcast rehberleri	194
7.5.3. Vikiler.....	194
Wikipedia (Vikipedi)	195
Viki Uygulamaları	197
Viki Seçiminde Dikkat Edilecek Konular	199
Anahtar özellikler	199
Kullanım Kolaylığı.....	199
Maliyet.....	200
Destek	200
Web Tabanlı Bir Viki Projesi Açma.....	200
Vikilerin Eğitimde Kullanımı	206
Vikilerin Eğitimde Kullanımı	206
7.5.4. Bloglar (Web Günlükleri).....	209
İçerik.....	210
Ulaşılabilirlik.....	211
Özgünlük.....	211
Okuyucular	211
Blog Siteleri	211
Web Tabanlı Blog Açma Uygulaması.....	213
Blogger’da Blog Açma	213
BAŞLANGIÇTA DEĞİŞTİRİLECEK AYARLAR	217

Ayarlar tıklayın.....	217
Blog Temel Kullanım Bilgileri.....	217
Eğitimde Blog Kullanımı	218
KAYNAKLAR	222

BÖLÜM 8

Bilişim Teknolojileri Öğretiminde Materyal Kullanımı

8.1. ÖĞRETİM MATERYALLERİ.....	227
8.2. YAZILI MATERYALLER	227
8.2.1. Çalışma Yaprakları.....	228
8.2.2. Kılavuz Kitaplar	230
8.3. GÖRSEL MATERYALLER.....	235
8.3.1. Akış diyagramları	235
8.3.2. Zaman çizelgeleri.....	238
8.3.3. Kavram haritaları.....	239
8.3.4. Posterler	240
8.3.5. Grafikler/tablolara.....	242
8.4. GÖRSEL/İŞİTSEL MATERYALLER.....	243
8.4.1. Sunular.....	243
8.4.2. Videolar.....	245
8.4.3. Animasyonlar	247
8.5. ETKİLEŞİMLİ MATERYALLER.....	248
8.5.1. Benzetimler (Simülasyonlar).....	248
8.5.2. Eğitsel Oyunlar.....	250
8.5.3. Gerçek Eşyalar	252
KAYNAKLAR	254

BÖLÜM 9

Bilişim Teknolojileri Öğretim Ortamları

9.1. BİLİŞİM TEKNOLOJİSİ SINIFI NEDİR?	259
9.2. BİLİŞİM TEKNOLOJİSİ SINIFLARININ FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ	260

9.3. BİLİŞİM TEKNOLOJİSİ SINIFLARININ YERLEŞİM ÖZELLİKLERİ.....	262
9.3.1. Klasik Sınıf Yerleşim Düzeni.....	262
9.3.2. U Tipi Yerleşim Düzeni.....	263
9.3.3. Küme Yerleşim Düzeni	264
9.3.4. Bilgisayar Masası Koltuğu ve Oturma Özellikleri	264
9.4. STANDART BİR BİLİŞİM TEKNOLOJİSİ SINIFININ ÖZELLİKLERİ.....	267
9.5. BİLİŞİM TEKNOLOJİSİ SINIFLARININ TEKNOLOJİK ÖZELLİKLERİ.....	268
9.6. BİLİŞİM TEKNOLOJİSİ SINIFLARININ KULLANIMI.....	269
KAYNAKLAR.....	272

BÖLÜM 10

Bilişim Teknolojileri Eğitiminde Ölçme ve Değerlendirme

10.1. TEMEL KAVRAMLAR.....	277
10.1.1. Ölçme	277
10.1.2. Ölçme Türleri.....	277
10.1.3. Ölçmede Hata.....	279
10.1.4. Değerlendirme	280
10.2. BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİNDE KULLANILAN ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YÖNTEMLERİ.....	282
10.2.1. Geleneksel Ölçme Değerlendirme Teknikleri.....	282
Yazılı sınavlar.....	282
Kısa yanıtli sınavlar.....	283
Çoktan seçmeli testler	286
Doğru-yanlış soruları.....	287
10.2.2. Alternatif ölçme değerlendirme teknikleri	288
Performans ödevleri.....	289
Gelişim dosyası (portfolyo).....	292
Dereceli puanlama anahtarı (rubrik)	296
Kontrol listeleri	300
Öz değerlendirme	301

Akran değerlendirme	302
Grup değerlendirmesi	303
Kavram haritası	304
İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	307
YAŞAMIN İÇİNDEN (ÖRNEK OLAY).....	309
Sınavlar artık İnternet üzerinden	309
ÖZET	310
KAYNAKLAR	312

BÖLÜM 11

Bilişim Teknolojileri Öğretmenleri Teknoloji Liderliği

11.1. YENİLİK VE DEĞİŞİM.....	319
11.2. EĞİTİMDE YENİLİK	321
11.3. YENİLİKÇİ OKUL ORTAMI.....	321
11.3.1. İşbirliği.....	322
11.3.2. Okul Liderliği.....	323
11.3.3. Ortak Liderlik ve Ortak Değerler	323
11.3.4. Sınıf Ortamı.....	324
11.3.5. Öğrencilerin Öğrenmesi	324
11.3.6. Değerlendirme.....	325
11.4. KİŞİSEL İLERLEME	325
11.5. PEDAGOJİK İNANIŞLAR	326
11.6. YENİLİĞİ SÜRDÜRMEK	327
11.7. TEKNOLOJİ LİDERLİĞİ.....	327
11.7.1. Teknoloji Liderliği Standartları.....	328
Planlama ve Öğrenme Ortamlarının Tasarımı ve Deneyimler.....	329
Öğretme, Öğrenme ve Müfredat.....	329
Ölçme ve Değerlendirme.....	330
Verimlilik ve Mesleki Uygulama	330
Sosyal, Etik, Hukuki ve İnsan Sorunları	330

Teknoloji Ortamları İçin Yöntemler, Politikalar, Planlama ve Bütçeleme.....	331
Liderlik ve Vizyon.....	331
11.7.8. Teknoloji Liderinin Genel Özellikleri.....	333
11.7.9. Teknoloji Lideri Öğretmenler	334
SONUÇ	336
KAYNAKLAR.....	339

BÖLÜM 12

Bilişim Etiği ve Öğretimi

12.1. ETİK	343
12.2. BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ VE ETİK	345
12.2.1. Gizlilik	347
12.2.2. Doğruluk.....	348
12.2.3. Fikri Mülkiyet.....	349
12.2.4. Erişim	350
12.2.5. Bilgisayarların İşyerlerinde Kullanılması.....	350
12.2.6. Bilgisayar Suçları	351
12.2.7. Mesleki Sorumluluk.....	351
12.2.8. Küreselleşme.....	351
12.3. BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ ÖĞRETMENLİĞİ MESLEK ETİĞİ.....	351
12.3.1. Meslek Etiği	351
12.3.2. Öğretmenlik Meslek Etiği	352
12.3.3. Bilişim Teknolojileri Öğretmenliği Meslek Etiği	354
12.3.4. Etik Değerlere Bağlı Okul Ortamı	356
12.4. BİLGİSAYAR ETİĞİ EĞİTİMİ.....	357
12.6. BİLİŞİM MESLEĞİ AHLAK İLKELERİ BELGESİ.....	358
KAYNAKLAR.....	362

BÖLÜM 13

Bilişim Teknolojileri Öğretmeni Mesleki Gelişim

13.1. MESLEKİ GELİŞİMİN ÖNEMİ	367
13.1. HİZMETİÇİ EĞİTİMLER.....	367

13.2. LİSANS ÜSTÜ ÖĞRENİM	368
13.2.1. Yüksek Lisans.....	368
13.2.2. Öğretim Üyesi Yetiştirme Programı.....	369
13.2.3. Uzaktan Eğitim ve Sürekli Eğitim Programları	369
13.3. KURS VE SERTİFİKALAR	369
13.3.1. Web Tasarım ve Grafik Tasarım Kursları.....	370
13.3.2. Yazılım – Veritabanı Uzmanlık Kursları	371
13.3.3. Yabancı Dil (İngilizce) Kursları	372
13.4. BÖTE KİTAPLARI	373
13.4.1. Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme Kitapları.....	373
13.4.2. Ölçme ve Değerlendirme Kitapları	374
13.4.3. Bilgisayar Kitapları.....	374
13.4.4. Öğretim Tasarımı Kitapları.....	375
13.4.5. Gelişim Öğrenme ve Öğretim Kitapları	376
13.5. MAGAZİNLER VE WEB SİTELERİ	377
13.5.1. PCNET Magazin	377
13.5.2. CHIP Magazin.....	377
13.5.3. PCRehberi	377
13.5.4. Bilgisayardershanesi.....	378
13.5.5. Donanımhaber	378
13.5.6. Kariyervideo	378
13.6. DERNEK VE BİRLİKLER.....	379
13.6.1. Türkiye Bilişim Vakfı (TBV)	379
13.6.2. Bilgi Teknolojileri ve Eğitim Derneği (BİLTEDER)	379
13.6.3. Türkiye Bilişim Derneği (TBD).....	380
13.6.4. Türkiye Bilişim Derneği – Genç (TBD GENÇ)	380
13.7. KURULTAY, SEMPOZYUM VE KONFERANSLAR	381
13.7.1. Böte Kurultayları	381
13.7.2. Uluslar Arası Böte Sempozyumları.....	382

13.7.3. Uluslararası Bilgisayar ve Eğitim Teknolojisi Sempozyumu (İCİTS).....	383
13.7.4. Uluslararası Öğretim Teknolojileri Konferansı (İETC).....	383
13.8. BÖTE SİTE VE FORUMLARI.....	384
13.9. OKUL TEMELLİ MESLEKİ GELİŞİM MODELİ (OTMG).....	385
13.9.1. OTMG Nedir.....	385
13.9.2. OTMG Süreci.....	386
13.9.3. OTMG Sürecinin Aşamaları	386
KAYNAKLAR.....	389

BÖLÜM 14

Bilişim Teknolojilerinde Öğretmen Yeterlikleri

14.1. GİRİŞ.....	393
14.2. ÖĞRETMENLİK MESLEĞİ GENEL YETERLİKLERİ.....	394
14.2.1. Kişisel ve Mesleki Değerler – Mesleki Gelişim.....	395
14.2.2. Öğrenciyi Tanıma.....	396
14.2.3. Öğretme ve Öğrenme Süreci	397
14.2.4. Öğrenmeyi, Gelişimi İzleme ve Değerlendirme	397
14.2.5. Okul, Aile ve Toplum İlişkileri	398
14.2.6. Program ve İçerik Bilgisi.....	399
14.2.7. Sonuç değerlendirmesi.....	400
14.3. BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ ÖZEL ALAN YETERLİKLERİ.....	400
14.3.1. Öğretim sürecini ve ortamını tasarlama, planlama ve düzenleme ..	402
14.3.2. Teknolojik Kavramlar ve Uygulamalar.....	403
14.3.3. Öğretme - Öğrenme - Program	404
14.3.4. Gelişimi İzleme ve Değerlendirme.....	405
14.3.5. Okul, Aile ve Toplum İlişkileri, Etik ve Sosyal Konular	409
14.3.6. Mesleki Gelişim	410
14.3.6. Sonuç değerlendirmesi.....	411
14.4. ÖĞRETMEN TEKNOLOJİ YETERLİKLERİ.....	412
KAYNAKLAR.....	416

BÖLÜM 15

Mikro Öğretim

15.1. MİKRO ÖĞRETİM NEDİR?	421
15.1.1. Giriş.....	421
15.1.2. Mikro Öğretimin Kısa Tarihi	422
15.1.3. Mikro Öğretimin Amaçları.....	423
15.2. MİKRO ÖĞRETİMİN İŞLENMESİ	425
15.2.1. Genel Bakış	425
15.2.2. Mikro Öğretime Hazırlık.....	427
15.3. MİKRO ÖĞRETİMDE HANGİ TEKNOLOJİLER KULLANILMAKTADIR?	430
15.3.1. Video Kayıt	431
15.3.2. Ekrandan İzleme	431
15.3.3. Çevrimiçi Videolar ve Tartışma Listeleri	432
15.4. MİKRO ÖĞRETİMDE GERİ BİLDİRİM.....	432
15.4.1. Geri Bildirim Verirken	433
15.4.2. Geri Bildirim Alırken	434
15.4.3. Öz Eleştiri ve Yansıma.....	434
15.5. MİKRO ÖĞRETİM UYGULAMALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ	435
ÖZET	436
KAYNAKLAR	437

Özel Öğretim Yöntemleri Dersleri Amaç ve Kapsamı

1

Doç. Dr. Sami ŞAHİN

Gazi Üniversitesi

BÖLÜM KAZANIMLARI

Bu bölümde aşağıdaki kazanımlar hedeflenmektedir:

- Özel öğretim yöntemleri dersleri amaç ve önemini bilmek.
- Bilişim teknolojileri öğretimin de temel kavramları bilmek.
- Bilişim teknolojileri öğretiminin önemini bilmek.

İÇİNDEKİLER

- 1.1. ÖZEL ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ DERSLERİ
 - 1.1.1. Özel Öğretim Yöntemleri I Programı
 - 1.1.2. Özel Öğretim Yöntemleri II Programı
 - 1.2. BÖTE MEZUNLARI ÇALIŞMA ALANLARI
 - 1.2.1. Bilişim Teknolojileri Öğretmenliği
 - 1.2.2. Eğitim Teknolojileri Uzmanı
 - 1.2.3. E-Öğrenme uzmanı
 - 1.2.4. Web Tasarımcısı
 - 1.2.5. Donanım Uzmanı
 - 1.2.6. Akademik Çalışma
 - 1.2.7. Yazılım Tasarımı uzmanı
 - 1.2.8. Ağ Yöneticisi
 - 1.2.9. Öğretim Tasarımcısı
 - 1.2.10. Grafik Tasarımcısı
 - 1.2.11. Öğretim Yönetim Sistemi (ÖYS) Uzmanı
 - 1.2.12. Eğitim Yazılımı Geliştirici
 - 1.2.13. Uzaktan Eğitim Uzmanı
 - 1.3. ÖZEL ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ TEMEL KAVRAMLAR
- TARTIŞALIM
- UYGULAYALIM
- KAYNAKLAR

1.1. ÖZEL ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ DERSLERİ

Eğitim Fakülteleri, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi bölümlerinde özel öğretim yöntemleri dersleri 3. Sınıfta, 5. ve 6. Yarıyılıda, I ve II olarak verilmektedir. Özel öğretim yöntemleri dersleri öğretmenlik öğrencilerine, diğer derslerden farklı olarak, alanlarına özgü öğretim süreçleri konusunda bilgi ve deneyimler kazandırmayı hedeflemektedir.

Dersin öğretim süreci alanlar arasında farklılıklar gösterse de dersin kapsamında benzerlikler vardır. Eğitim fakültelerinde, özel öğretim yöntemleri derslerinden şu kazanımlar hedeflenmektedir:

1. Alana ait öğretim programlarını bilmek.
2. Genel ve alana özgü, öğretmen yeterliliklerini bilmek.
3. Genel ve alana özgü mevzuatı (atanma, görev ve çalışma esasları vb.) bilmek.
4. Alana özgü, öğretim ortamlarını bilmek ve planlamak.
5. Alana özgü, öğretim materyallerini bilmek ve tasarlamak.
6. Alana özgü, öğretim yöntemlerini bilmek ve planlamak.
7. Alana özgü, ölçme ve değerlendirme süreç ve araçlarını bilmek ve tasarlamak.
8. Alana özgü, öğretim materyallerini bilmek ve tasarlamak.
9. Alana özgü, öğrenci özelliklerini bilmek ve bunlara uygun tutum geliştirmek.
10. Genel ve alana özgü, mesleki gelişim ortam ve fırsatlarını bilmek, araştırmak ve yararlanmak.
11. Genel ve alana özgü, yeni öğretim yaklaşımlarını bilmek.
12. Alana özgü, mikro öğretim uygulamaları gerçekleştirmek.

Yukarıda sıralanan bilgi ve becerilere ek olarak bilişim teknolojileri öğretmen adaylarından özel öğretim yöntemleri derslerinden şu kazanımı da elde etmeleri beklenmektedir:

13. Yenilik, teknoloji liderliği ve değişim konularında bilgi sahibi olmak ve planlama ve uygulama becerisi geliştirmek.

Bu kitapta özel öğretim yöntemleri, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi bölümleri düşünülerek incelenmiştir.

1.1.1. Özel Öğretim Yöntemleri I Programı

Özel Öğretim Yöntemleri I dersi, BÖTE programında, 3. Sınıf/5. Yarıyılıda, haftalık 2 saat kuramsal ders anlatımı ve 2 saat uygulama içeren 3 kredilik bir ders olarak yer almaktadır.

Dersin amacı Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) programında şu şekilde ifade edilmektedir.

Özel Öğretim Yöntemleri I dersi, alana özgü temel kavramlar ve bu kavramların alan öğretimiyle ilişkisi, alanının başta Anayasa ve Milli Eğitim Temel Yasası olmak üzere yasal dayanakları, alan öğretiminin genel amaçları, kullanılan yöntem, teknik, araç-gereç ve materyaller. İlgili Öğretim Programının incelenmesi (amaç, kazanım, tema, ünite, etkinlik, v.b.). Ders, öğretmen ve öğrenci çalışma kitabı örneklerinin incelenmesi ve değerlendirilmesi.

Bu amaçtan hareketle kitabımızca önerilen, Özel Öğretim Yöntemleri I dersinin izlencesi aşağıda sıralanmıştır.

Özel Öğretim Yöntemleri I

1. Hafta: Dersin Tanıtımı ve Giriş

■ *Konular:*

- Özel öğretim yöntemleri derslerinin incelenmesi (amaç ve kapsam).
- Milli Eğitim temel yasasının incelenmesi ve bilişim teknolojileri eğitimi açısından tartışılması.
- Mevzuattan bilişim teknolojileri öğretiminin incelenmesi.
- Bilişim teknolojileri öğretiminin genel amaçlarının incelenmesi.

■ *Kitap Bölümü:*

Bölüm 1 Özel Öğretim Yöntemleri Dersleri I-II

Bölüm 2 Bilişim Teknolojileri Öğretimi Mevzuatı

2. Hafta: Bilişim teknolojileri öğretiminde öğrenci özellikleri: Öğretim elemanı sunusu ve sınıf tartışması.

■ *Konular:*

- Cinsiyet
- Bilişsel gelişim
- Ön bilgi
- Düşünme stilleri
- Bilgisayar nesli

■ *Tartışma:*

- İş ortamlarında, mesai arkadaşlarınızın alan bağımlısı mı olmasını isterdiniz, yoksa alan bağımsız olmasını mı isterdiniz? Neden?

- Düşünme stilleri hakkında bilgi sahibi olmanın öğretmenlik mesleğinde sizi nasıl etkileyeceğini düşünüyorsunuz?
- Kendi yaşitlarınızla ilköğretime yeni başlayanlar arasındaki farklılıkları (teknoloji kullanımı açısından) yazınız, sınıf arkadaşlarınızla tartışınız.
- Riding ve Cheema düşünme stiline boyutlarını bilişim teknolojileri öğretimi açısından inceleyiniz.
- Aşağıdaki gelişim evrelerini algoritma ve programlamaya başlangıç konularına uygunluk açısından tartışınız.
 - o Algı-Motor Evre
 - o İşlem Öncesi Evre
 - o Somut İşlemler Evresi
 - o Soyut İşlemler Evresi

■ *Kitap Bölümü:*

Bölüm 3 Bilişim Teknolojileri Öğretiminde Öğrenci Özellikleri

3. Hafta: Bilişim teknolojileri öğretiminde öğrenci özellikleri: Öğrenci uygulama çalışmalarının sunumu.

■ *Uygulama:*

Dörder kişilik gruplar oluşturunuz. Kütüphane ve İnternet kaynaklarını tarayarak düşünme stillerini araştırınız, bulduğunuz düşünme stillerini açıklayan bir sunu ve birbirleri ile ilişkilerini gösteren bir kavram haritası hazırlayarak sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız, bilişim teknolojileri öğretimi açısından önemini tartışınız.

4. Hafta: Bilişim teknolojileri öğretim programı: öğretim elemanı sunusu ve sınıf tartışması.

■ *Konular:*

- İlköğretim programı
- Orta öğretim programı

■ *Tartışma:*

- İlköğretim bilişim teknolojisi öğretim programı diğer ilköğretim derslerine ait öğretim programları içerisine yedirilmiş olarak verilebilir mi? Neden? Nasıl? Sonuçları neler olabilir? Sınıfça münazara tartışma tekniğini kullanarak tartışınız.

■ *Kitap Bölümü*

Bölüm 4 Bilişim Teknolojileri Öğretim Programı

5. Hafta: Bilişim teknolojileri öğretim programı: öğrenci uygulama çalışmalarının sunumu.

■ *Uygulama:*

İlköğretim seçmeli bilgisayar (1–8) dersi öğretim programı, ortaöğretim kurumları bilgi ve iletişim teknolojisi dersi öğretim programı, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi lisans programı ve Bilişim Teknolojileri Öğretmeni Özel Alan Yeterliklerini inceleyelim. Programlar ve özel alan yeterlikleri arasındaki ilişkileri gösteren bir harita hazırlayarak düşüncelerimizi sınıfta arkadaşlarımızla paylaşalım.

6. Hafta: Bilişim teknolojileri öğretim yöntemleri: öğretim elemanı sunusu ve sınıf tartışması.

■ *Konular:*

- Anlatım Yöntemi
- Soru Cevap Yöntemi
- Gösterip Yaptırma Yöntemi
- Drama (Yaratıcı Drama) Yöntemi
- Örnek Olay Öğretim Yöntemi
- İşbirlikli Öğrenme Yöntemi
- Beyin Fırtınası Düşünme Tekniği
- Altı Şapkalı Düşünme Tekniği
- Balık Kılıcı Düşünme Tekniği
- Münazara Tartışma Tekniği
- Philips 66 Tartışma Tekniği
- Eğitsel Oyunlar -Bilgisayar Oyunları

■ *Tartışma:*

Sizce, ilköğretim bilişim teknolojileri öğretim programında yer alan hangi kazanımlar Eğitsel Oyunlar ile anlatılabilir?

■ *Kitap Bölümü:*

Bölüm 5 Bilişim Teknolojileri Öğretim Yöntemleri

7. Hafta: Bilişim teknolojileri öğretim yöntemleri: öğrenci uygulama çalışmalarının sunumu.

■ *Uygulama:*

“Bilgisayardaki görevleri gerçekleştirmenin birden fazla yolu olduğunu fark eder” kazanımına yönelik bir örnek etkinlik hazırlayınız.

8. Hafta: Öğretimde yeni yaklaşımlar ve bilişim teknolojileri öğretimi: Öğretim elemanı sunusu ve sınıf tartışması.

■ *Konular:*

- Sorgulayıcı öğrenme
- Bağlı öğretim
- Eleştirel düşünce
- Yansıtıcı öğrenme
- Ağ araştırması
- Mobil öğrenme

■ *Tartışma:*

Öğretimde yeni yaklaşımların bilişim teknolojileri öğretiminde yarar ve zorluklarını altı şapkalı düşünme tekniğini kullanarak sınıfça tartışınız.

■ *Kitap Bölümü:*

Bölüm 6 Öğretimde Yeni Yaklaşımlar ve Bilişim Teknolojileri Öğretimi

9. Hafta: Öğretimde yeni yaklaşımlar ve bilişim teknolojileri öğretimi: Öğrenci uygulama çalışmalarının sunumu.

■ *Uygulama:*

4'er kişilik gruplar oluşturunuz. İlköğretim seçmeli bilişim teknolojileri ders programında yer alan konulardan bir tanesini seçerek öğretimde yeni yaklaşımlardan bir tanesi ile nasıl öğretilebileceğine dair bir öğretim planı hazırlayınız. Çalışmanızı sınıf arkadaşlarınız ile paylaşınız.

10. Hafta: Web 2.0 ve bilişim teknolojileri öğretimi: öğretim elemanı sunusu ve sınıf tartışması.

Konular:

- Sosyal Ağlar
- Podcastlar
- Vikiler
- Web Günlükleri

■ *Tartışma:*

Web 2.0 uygulamalarının eğitimde kullanılabilirliğini tartışma/düşünme tekniklerinden birini kullanarak belirleyiniz, bir görüşe taraf olarak arkadaşlarınız ile tartışınız.

■ *Kitap Bölümü:*

Bölüm 7 Web 2.0 ve Bilişim Teknolojileri Öğretimi

11. Hafta: Web 2.0 ve bilişim teknolojileri öğretimi: öğrenci uygulama çalışmalarının sunumu.

■ *Uygulama:*

İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri ders programında yer alan konulardan bir tanesini seçerek seçeceğiniz bir Web 2.0 uygulaması üzerinden ders olarak işleyiniz.

12. Hafta: Bilişim teknolojileri öğretiminde materyal kullanma: Öğretim elemanı sunusu ve sınıf tartışması.

■ *Konular:*

- Yazılı Materyaller
- Görsel Materyaller
- Görsel İşitsel Materyaller
- Etkileşimli Materyaller

■ **Tartışma:**

Bilişim teknolojileri ders müfredatından bir konu seçerek, bu konunun öğretiminde kullanılabilir olacak öğretim materyallerinin neler olabileceği ve bu materyallerin nasıl hazırlanabileceğine dair 5'er kişilik küçük grup tartışması yapınız. Tartışma sonunda grubun ortak görüşünü sınıfla paylaşınız.

■ **Kitap Bölümü:**

Bölüm 8 Bilişim Teknolojileri Öğretiminde Materyal Kullanma

13. Hafta: Bilişim teknolojileri öğretiminde materyal kullanma: Öğrenci uygulama çözümlerinin sunumu.

■ **Uygulama:**

4'er kişilik küçük gruplara bölünerek bilişim teknolojileri ders müfredatından belirleyeceğiniz bir konu ile ilgili iki farklı materyal geliştiriniz. Bu materyalleri sınıfta sunarak sınıf arkadaşlarınızın görüşlerini alınız.

14. Hafta: Dönem değerlendirmesi.

1.1.2. Özel Öğretim Yöntemleri II Programı

Özel Öğretim Yöntemleri I dersi BÖTE programında, 3. Sınıf/6. Yarıyıld, haftalık 2 saat kuramsal ders anlatımı ve 2 saat uygulama içeren 3 kredilik bir ders olarak yer almaktadır.

Dersin amacı YÖK programında şu şekilde ifade edilmektedir.

Mikro Öğretim uygulamaları (Bilgisayar dersi Öğretim Programından seçilecek konularda öğrencilerin, sınıfta plan hazırlayıp, ortam, araç-gereç ve materyalleri düzenleyerek ders sunmaları ve sunuların öğretmenlik bilgi ve becerileri yönünden değerlendirilmesi). Alana özgü uygulamalar (uzaktan kontrol sistemleri, laboratuvar çalışmaları v.b.). Bilgisayar laboratuvar ortamlarının incelenmesi ve değerlendirilmesi, bilgisayar eğitiminde ölçme ve değerlendirme: portfolyo uygulamaları, performans testleri, gözlem formları vb. Öğretmenlik yeterlikleri.

Bu amaçtan hareketle Özel Öğretim Yöntemleri II dersinin, bu kitapta önerilen izlencesi aşağıdaki gibidir:

Özel Öğretim Yöntemleri II

1. Hafta: Bilişim teknolojileri öğretim ortamları: öğretim elemanı sunusu ve sınıf tartışması.

■ Konular:

- Bilişim teknolojisi sınıfı nedir?
- Bilişim teknolojisi sınıflarının fiziksel özellikleri
- Bilişim teknolojisi sınıflarının yerleşim özellikleri
 - o Klasik sınıf yerleşim düzeni
 - o U tipi yerleşim düzeni
 - o Küme yerleşim düzeni
- Bilgisayar masası koltuğu ve oturma özellikleri
- Standart bir bilişim teknolojisi sınıfının özellikleri
- Bilişim teknolojisi sınıflarının teknolojik özellikleri
- Bilişim teknolojisi sınıflarının kullanımı

■ Tartışma:

Eğitim aldığınız bilişim teknolojisi sınıflarında gördüğünüz sınırlılıklar neler oldu? Bu sınırlılıklar neleri etkilemiş olabilir?

■ Kitap Bölümü:

Bölüm 9 Bilişim Teknolojileri Öğretim Ortamları

2. Hafta: Bilişim teknolojileri öğretim ortamları öğrenci uygulama çalışmalarının sunumu.

■ Uygulama:

Çevremizdeki bir ilköğretim veya ortaöğretim okulunu ziyaret edelim. Okul yöneticisinin onayını alarak istekli bir Bilişim Teknolojileri Formatör öğretmeni ile BT sınıflarının düzenlenmesi, kullanımı ve bakımı hakkında bir görüşme gerçekleştirerek bilişim teknolojisi öğretmenlerinin yaşadıkları sorunları belirlemeye çalışalım. İncelediğimiz BT sınıfının fiziksel özelliklerini, yerleşim özelliklerini ve teknolojik özelliklerini istenilen ölçütler ile karşılaştıralım. Çalışmayı raporlaştırarak arkadaşlarımızla paylaşalım.

